

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

1957 755
201. 01890

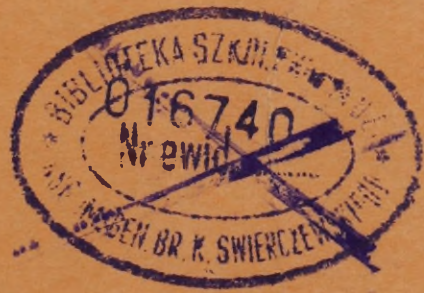
KATEDRA STRATEGII

JAWNE

~~WYDZIAŁ~~
~~STRATEGII~~

Egz. Nr 1

ORGANIZACJA I PROWADZENIE
FRONTOWEJ OPERACJI ZACZEPNEJ
(Skrypt wykładu)

40828
BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WY
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. _____

40828

WARSZAWA

STYCZEŃ

1971

1951 755

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

201.01890

KATEDRA STRATEGII

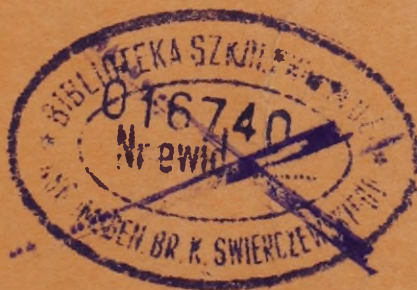
JAWNE

brak wstępu

~~SECRET~~
~~SECRET~~
~~SECRET~~

Egz. Nr.....1

ORGANIZACJA I PROWADZENIE
FRONTOWEJ OPERACJI ZACZEPNEJ
(Skrypt wykładu)

40828
BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. _____

40828

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA STRATEGII

JAWNE

PODSTAWA
Ustawa z dnia 22 stycznia 1969 roku
art. 66 ust. 2
(Dz.U. RP Nr 11 poz. 65)
Lodzia

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

~~COPIRADO~~
~~SAUBERUNG~~

~~XXXXXXXXXX~~

Egz. Nr 1

ORGANIZACJA I PROWADZENIE FRONTOWEJ OPERACJI ZACZEPNEJ

(Skrypt wykładu)

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASB WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. _____

40828

WARSZAWA

STYCZEŃ

1971

SPIS TREŚCI

=====

W s t e p

- I. ROLA, CEL, ZADANIA I ROZMACH OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU
  1. Rola frontu w strategicznej operacji zaczepnej na TDW
  2. Cele operacji zaczepnej frontu /armii/.
  3. Zadania frontu i armii w operacji zaczepnej.
  4. Rozmach operacji zaczepnej frontu /armii/.
- II. PRZYGOTOWANIE OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU
  1. Planowanie operacji zaczepnej frontu
  2. Organizacja dowodzenia i współdziałania
- III. PROWADZENIE FRONTOWEJ OPERACJI ZACZEPNEJ
  1. Z użyciem broni jądrowej.
  2. Bez użycia broni jądrowej.
- IV. UŻYCIE DESANTÓW W OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU
- V. WALKA RADIOELEKTRONICZNA W OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU
  1. Przeciwdziałanie radioelektroniczne.
  2. Zabezpieczenie własnych systemów radioelektronicznych.
  3. Zabezpieczenie własnych środków radioelektronicznych.

Zakończenie

i prowadzenia operacji zaczepnej przez front.

I. ROLA CEL, ZADANIA I ROZMACH OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU

Operację strategiczną na teatrze działań wojennych prowadzi się na całą jego głębokość w celu zrealizowania zadań militarno-politycznych.

Operacja strategiczna stanowi uzgodnione działania wojenne wojsk raketowych, frontów a także związków operacyjnych i taktycznych innych rodzajów sił zbrojnych, prowadzone według wspólnego zamiaru i planu, pod jednym kierownictwem, dla osiągnięcia głównych celów wojny na danym teatrze działań wojennych, w możliwie najkrótszym czasie.

W operacji strategicznej biorą udział związki operacyjne /taktyczne/ wojsk raketowych przeznaczenia strategicznego, lotnictwa, wojsk lądowych, wojsk obrony powietrznej kraju i marynarki wojennej, przy czym w wojnie jądrowej decydującą rolę odgrywają strategiczne wojska raketowe.

Częściami składowymi strategicznej operacji na TDW są:

- uderzenie rakiet strategicznych;
- uderzenie lotnictwa dalekiego zasięgu;
- pierwsze i kolejne operacje frontów;
- operacje morskie;
- operacje powietrzno-desantowe;
- działania bojowe wojsk OPK.

1. Rola frontu w strategicznej operacji zaczepnej na TDW

Frontową operację zaczepną rozpatrujemy w tym wypadku jako część składową operacji strategicznej na TDW.

Wojska frontu zatem, uczestniczące w operacji strategicznej, winny nie tylko likwidować, różne co do siły i wielkości, zgrupowania przeciwnika nie zniszczone strategicznymi uderzeniami jądrowymi, lecz jednocześnie dysponując tylko swoimi siłami i środkami - samodzielnie wykonywać zadania rozbicia zgrupowań nieprzyjaciela.

Widzimy więc, że we współczesnych warunkach wojny jądrowej rola operacji zaczepnych frontu w operacji strategicznej na TDW uległa zmianie w stosunku do roli tych operacji w poprzednich wojnach. Jednakże bez udziału frontów, bez wspólnego wysiłku rodzajów wojsk i sił zbrojnych nie można ostatecznie rozgromić

nieprzyjaciela na teatrze działań wojennych, a co za tym idzie nie jest możliwe uzyskanie zdecydowanego zwycięstwa nad przeciwnikiem.

W wykonaniu natomiast takich zadań, jak opanowanie ważniejszych obiektów, rejonów czy też całego terytorium nieprzyjaciela - fronty stanowią główną, a faktycznie jedyną siłę do tego predystynowaną.

Rola, cel zadania i rozmach frontowej operacji zaczepnej są uwarunkowane następującymi czynnikami:

a/ Poglądami obowiązującej doktryny wojennej na rodzaj,

charakter i sposoby prowadzenia wojny /w początkowym okresie bez użycia broni jądrowej a następnie z jej zastosowaniem/.

Stosownie do tych poglądów rola operacji zaczepnych frontów i armii w osiągnięciu strategicznych celów operacji będzie różna, a mianowicie:

- w działaniach z użyciem broni jądrowej decydująca rola w rozgromieniu zgrupowań sił przeciwnika i obezwładnieniu obiektów i rejonów na teatrze działań wojennych przypadnie strategicznym wojskom raketowym i siłom jądrowym frontów i armii; rola operacji zaczepnej frontów /armii/ sprowadza się w tym wypadku do dokończenia rozgromienia sił nieprzyjaciela i szybkiego opanowania jego terytorium a także do zerwania zamiaru nieprzyjaciela wdarcia się na nasze terytorium;

- w działaniach bez użycia broni jądrowej główna rola w rozbiciu przeciwnika na lądowym TDW i opanowaniu jego terytorium przypada frontom, w składzie których występują związki operacyjne i taktyczne wojsk pancernych, artylerii i lotnictwa; w tym wypadku front będzie wykonywał swoje zadania w ścisłym współdziałaniu z lotnictwem dalekiego zasięgu i wojskami obrony powietrznej kraju oraz z marynarką wojenną - podczas prowadzenia operacji zaczepnej na nadmorskim kierunku.

b/ Sytuacja polityczno-militarna na teatrze działań wojennych

Czynnik ten pozwala nam określić: ugrupowanie sił przeciwstawnej koalicji na TDW; państwa wchodzące w skład tej koalicji

i ich rolę; państwa znajdujące się w pasie natarcia frontu, ich znaczenie i obszar; możliwości zmiany składu i ugrupowania wojsk nieprzyjaciela w czasie wojny; rolę frontu w wyeliminowaniu z wojny któregoś z państw wrogiej koalicji.

c/ Zamiar przeprowadzenia zaczepnej operacji strategicznej przez przełożonego /naczelnego dowództwo/

Zamiar przełożonego ma bezpośredni wpływ na operację zaczepną frontu /armii/. Przełożony w swoim zamiarze określa miejsce i rolę frontu /armii/, kierunek głównego uderzenia, cel operacji, charakter działań, warunki współdziałania z sąsiadami, operacyjnym desantem powietrznym i związkami innych rodzajów sił zbrojnych. Z zamiaru przełożonego wynika zakres udziału frontów i związków operacyjnych innych rodzajów sił zbrojnych w wykonaniu zadań strategicznej operacji zaczepnej.

Front może działać w pierwszym rzucie operacyjnym na głównym, lub innych kierunkach uderzeń. Może on również wchodzić do bitwy w toku operacji strategicznej z drugiego rzutu lub odwodu naczelnego dowództwa.

Kapitałne znaczenie posiada zgranie działań frontu ze związkami operacyjnymi innych rodzajów sił zbrojnych oraz z sąsiednimi frontami.

Podstawą pomyślnego przeprowadzenia frontowej operacji zaczepnej stanowi - zdecydowane działanie wojsk frontu w ślad za uderzeniami strategicznych wojsk raketowych, we współdziałaniu z lotnictwem dalekiego zasięgu, marynarką wojenną, desantami strategicznymi, wojskami OPK, jak również z sąsiednimi frontami.

Zgranie działań zaczepnych frontu ze strategicznymi wojskami raketowymi jest uwarunkowane zamiarem operacji strategicznej i w głównej mierze podporządkowane optymalnemu wykorzystaniu przez wojska frontu skutków uderzeń raketowo-jądrowych w celu ostatecznego rozbicia najsilniejszych zgrupowań przeciwnika.

Lotnictwo dalekiego zasięgu może brać udział w pierwszym uderzeniu strategicznych sił jądrowych, a jednocześnie - częścią sił - może uczestniczyć w operacjach frontu i marynarki wojennej, w ramach przydzielonego limitu lotów. Z drugiej strony, skuteczne działania lotnictwa dalekiego zasięgu będą uwarunkowane działaniem

Ważnym elementem i pod każdym względem trykadowo silną polityką frontu może być następujące:

frontu, szczególnie w zakresie realizacji przedsięwzięć zabezpieczających jego przeloty.

Istotne znaczenie ma również sgranie działań sił i środków OPL frontu z wojskami OPK w celu odparcia ataków nieprzyjaciela z powietrza, w początkowym okresie wojny, jak też w toku operacji.

Rozpatrując marynarkę wojenną należy podkreślić, że jej okręty podwodne uczestniczą w pierwszym strategicznym uderzeniu jądrowym, a ponadto marynarka wojenna prowadzi operacje w celu zniszczenia zgrupowań lotniskowców i sił podwodnych, jak również działań na morskich szlakach komunikacyjnych nieprzyjaciela, co w rezultacie wywiera bezpośredni wpływ na przebieg działań zaczepnych frontów; szczególnie ważne znaczenie mają działania marynarki wojennej dla frontu prowadzącego operację zaczepną na kierunku nadmorskim.

W tym wypadku wykonanie takich zadań jak opanowanie cieśnin, wysadzenie desantów morskich, zniszczenie osy też odparcie desantów morskich przeciwnika - bez ścisłego współdziałania nadmorskiego frontu i marynarki wojennej wydaje się niemożliwe.

Kiedy w pasie frontu wysadzane są strategiczne i operacyjne desanty powietrzne, konieczne jest uzgodnienie działań desantów i wojsk frontu w zakresie wspólnego rozbicia zgrupowań nieprzyjaciela i opanowania ważniejszych rejonów oraz obiektów znajdujących się na głębokich tyłach przeciwnika.

Ważną rolę odgrywa współdziałanie frontu z sąsiednimi frontami w zakresie zadań wykonywanych w toku pierwszego uderzenia jądrowego: szczególnie dotyczy to odpierania ataków nieprzyjaciela z powietrza, jak również wykonywania zadań zniszczenia środków napadu jądrowego nieprzyjaciela i rozbicia jego zgrupowań na stykach /skrzydłach/.

d/ Położenie operacyjne, skład i możliwości bojowe frontu /armii

Front dysponuje obecnie potężnymi środkami jądrowymi, umożliwiającymi rażenie nieprzyjaciela na głębokość do 500 km, a armia do 250 km, nowoczesnymi klasycznymi środkami walki /zapewniającymi możliwości tworzenia silnych zgrupowań uderzeniowych/ oraz środkami zabezpieczającymi operację zaczepną wszechstronnie i pod każdym względem.

Przykładowo skład bojowy frontu może być następujący:

- 3-4 armie /w tym jedna pancerna/
- dywizja powietrzno-desantowa;
- dywizja desantu morskiego;
- 2-3 dywizje odwodowe;
- armia lotnicza;
- 1-2 brygady raketowe;
- 1-2 brygady artylerii;
- 1-2 pułki artylerii przeciwpancernej;
- 1-2 pułki rakiet przeciwlotniczych;
- 2-3 pułki artylerii przeciwlotniczej;
- 1 pułk radiotechniczny.

Ogółem front może posiadać 17-23 dywizje /w tym 5-7 pancernych/, 75-102 wyrzutni raketowych, 4.000-5.500 czołgów, 2.200-3.300 dział i moździerzy, 3.500-5.500 transporterów opancerzonych i 500-600 samolotów bojowych. Natomiast armia ogólnowojskowa w składzie 5-6 dywizji /w tym 1-3 pancerne i armijnej brygady rakiet operacyjno-taktycznych może posiadać: 21-27 wyrzutni raketowych /w tym 6-9 operacyjno-taktycznych/; 1350-1700 czołgów; 750-850 dział i moździerzy; 142-200 ppk; 68-88 dział przeciwpancernych.

Posiadane przez front /armię/ siły i środki ^{pozwalają} na utworzenie na wybranych kierunkach nasycenia 80-90 i 100-110 dział i moździerzy; 40-50, a w armii pancernej 60-70 czołgów na km frontu. Nasycenie to zapewnia skuteczne porażenie ważniejszych obiektów przeciwnika, które nie zostały obezwładnione bądź zniszczone jądrowymi uderzeniami strategicznymi oraz na zorganizowanie silnych zgrupowań uderzeniowych, które w ślad za uderzeniami jądrowymi są w stanie rozgromić pozostałe siły nieprzyjaciela i opanować nakazane rejony.

W składzie frontu występuje armia lotnicza, która swoimi siłami jest w stanie, przy współdziałaniu z wojskami OPK - skutecznie osłonić wojska frontu oraz wesprzeć ich działania na polu walki.

Front dysponuje nowoczesnymi związkami taktycznymi i oddziałami rodzajów wojsk i służb, umożliwiającymi skuteczne zabezpieczenie operacji w zakresie: rozpoznania, walki radioelektronicznej, inżynieryjnym i materiałowo-technicznym. W związku z nasyceniem wojsk frontu najnowszym sprzętem łączności oraz

automatyzacji, wzrosły możliwości zapewnienia ciągłego i nieprzerwane-
nego dowodzenia wojskami w każdej sytuacji, a także możliwość
sprawniejszego działania sztabów wszystkich szczebli.

e/ Możliwościami współdziałania z sąsiednimi frontami i związkami
operacyjnymi innych rodzajów sił zbrojnych

Możliwości współdziałania będą zależały od charakteru
kierunku operacyjnego i jego ważności i powiązań z innymi kierun-
kami operacyjnymi /kierunek samodzielny, nadmorski itp./.

f/ Stanem moralno-politycznym własnych wojsk

g/ Składem, ugrupowaniem i przypuszczalnym charakterem działań
sił zbrojnych przeciwnika stacjonujących na teatrze działań
wojennych

Głównym teatrem działań wojennych jest zachodni TDW.
Na nim stacjonują główne siły NATO, nowoczesnie uzbrojone i wypo-
sażone. Na teatrze tym są zgrupowane poważne zapasy materiałów
i środków potrzebnych do prowadzenia zarówno wojny jądrowej jak
i konwencjonalnej. Posiada on również duże możliwości mobiliza-
cyjne.

h/ Fizyczno-geograficznymi właściwościami teatru działań wojennych

Czynnik ten uwzględnia charakterystykę teatru działań
wojennych, kierunków strategicznych i operacyjnych, ich znacze-
nia i pojemności /szerokość, głębokość, infrastruktura, ukształ-
towanie pionowe itp./.

W n i o s k i

Operacja zaczepna frontu i armii jest ważną częścią
składową strategicznej operacji zaczepnej. Może ona być prowa-
dzona zarówno z użyciem jak i bez użycia broni jądrowej, lub
może rozpocząć się i być prowadzona w pewnym okresie z wyko-
rzystaniem tylko środków konwencjonalnych, a następnie z zastoso-
waniem środków masowego rażenia. Operacja zaczepna może być
pierwszą lub kolejną, wykonywaną przez front /armię/ znajdujący
się w pierwszym rzucie lub wprowadzany do bitwy z drugiego

rzutu. Może ona być prowadzona na kierunku głównego uderzenia lub innych, a także na kierunku nadmorskim we współdziałaniu z marynarką wojenną.

2. Cele operacji zaczepnej frontu /armii/

Celem operacji zaczepnej frontu jest rozbicie podstawowych zgrupowań wojsk lądowych, powietrznych i rakietowych nieprzyjaciela, zerwanie jego przedsięwzięć mobilizacyjnych i opanowanie ważniejszych rejonów i obiektów operacyjno-strategicznych na TDW, wyeliminowanie z wojny poszczególnych państw wrogiej koalicji oraz odparcie zaskakującego uderzenia i wtargnięcia nieprzyjaciela na nasze terytorium.

Celem operacji zaczepnej armii ogólnowojskowej działającej w pierwszym rzucie operacyjnym może być: rozbicie zasadniczego zgrupowania przeciwnika z jego środkami jądrowymi w pasie natarcia armii, na całą głębokość jego ugrupowania operacyjnego, opanowanie ważnych rejonów i obiektów na głębokości zadania bliższego frontu oraz stworzenie dogodnych warunków do wykonania kolejnej operacji zaczepnej.

Kolejna operacja zaczepna armii ogólnowojskowej będzie przeprowadzona w celu likwidacji nowo odkrytych środków napadu jądrowego nieprzyjaciela, rozbicia jego głębokich odwodów operacyjnych i opanowania rejonów i obiektów zapewniających wykonanie zadania dalszego frontu.

Operacja zaczepna armii pancерnej zazwyczaj wykonywana jest na całą głębokość operacji frontowej z celem rozbicia zgrupowań nieprzyjaciela i głębokich odwodów operacyjnych oraz opanowania ważnych pod względem polityczno-militarnym rejonów i obiektów na kierunku natarcia.

Dla osiągnięcia celu operacji frontowi i armiom ściśle określa się zadania pierwszego uderzenia jądrowego, odparcia ewentualnego wtargnięcia nieprzyjaciela na nasze terytorium oraz zadania bliższe i dalsze.

W tym wypadku należy podkreślić, że cele, zadania bliższe i dalsze frontu i armii w operacjach bez użycia i z użyciem broni jądrowej będą jednakowe. Ich głębokość będzie ta sama, jedynie tempo natarcia wojsk może być różne, a tym samym i czas ich wykonania będzie inny. Niezmiennosc celów i zadań dla

różnych warunków prowadzenia wojny podyktowane jest obecnością tego samego przeciwnika na TDW, określonym składem wojsk własnych i wymogami utrzymywania ich w stałej gotowości do wykonania zadań zarówno z użyciem jak i bez użycia broni jądrowej.

3. Zadania frontu i armii w operacji zaczepnej

a/ Zadanie pierwszego uderzenia jądrowego

Treścią zadania pierwszego uderzenia jądrowego frontu, w którym biorą udział wszystkie frontowe i armijne środki przenoszenia ładunków jądrowych jest zniszczenie operacyjno-taktycznych środków napadu jądrowego nieprzyjaciela, pełne obezwładnienie zasadniczych zgrupowań jego wojsk lądowych, lotnictwa i środków obrony przeciwlotniczej, ważniejszych punktów dowodzenia i obiektów tyłowych.

Pierwsze uderzenie jądrowe frontu jest zasadniczym elementem pierwszej operacji zaczepnej. W ramach strategicznej operacji będzie ono uzgodnione z uderzeniami strategicznych sił jądrowych, a w operacji prowadzonej na nadmorskim kierunku - również z pierwszym uderzeniem jądrowym marynarki wojennej.

b/ Zadanie bliższe frontu

Treścią zadania bliższego frontu może być zniszczenie środków napadu jądrowego nieprzyjaciela, rozbicie zasadniczych sił grupy armii, opanowanie zasadniczych rejonów i obiektów bazowania wojsk rakietowych i lotnictwa, naruszających trwałość operacyjną obrony przeciwnika, a z drugiej strony - zabezpieczających frontowi dogodne warunki do rozwinięcia dalszego natarcia. Głębokość zadania bliższego frontu może wynosić 250-350 i więcej kilometrów.

c/ Zadanie dalsze frontu

Treścią zadania dalszego frontu może być zniszczenie nowo wykrytych środków napadu jądrowego nieprzyjaciela, przy współdziałaniu z desantami operacyjnymi oraz sąsiadami, rozgromienie jego odwodów strategicznych oraz opanowanie obiektów i rejonów, zapewniających osiągnięcie celów operacji. Głębokość zadania dalszego frontu w zależności od ogólnej głębokości operacji, może wynosić 350-400 i więcej kilometrów.

Do treści zadania bliższego lub dalszego frontu może należeć również wyeliminowanie z wojny, we współdziałaniu z sąsiednimi frontami lub samodzielnie, poszczególnych państw wrogiej koalicji na TDW.

d/ Zadanie bliższe armii ogólnowojskowej

Treścią zadania bliższego dla armii ogólnowojskowej może być zniszczenie środków napadu jądrowego przeciwnika, rozbicie zasadniczych sił korpusów armijnych pierwszego rzutu i bliższych odwodów operacyjnych, opanowanie rejonów i rubieży, których zajęcie narusza operacyjną trwałość obrony nieprzyjaciela i stwarza dogodne warunki do rozwinięcia natarcia. Głębokość zadania bliższego armii może wynosić 100-150 km.

e/ Zadanie dalsze armii ogólnowojskowej

Treścią zadania dalszego armii ogólnowojskowej może być zniszczenie nowowykrytych środków napadu jądrowego przeciwnika, ostateczne rozbicie korpusów armijnych pierwszego rzutu G A i bliskich odwodów operacyjnych oraz opanowanie rejonów zapewniających osiągnięcie celu operacji armii. Głębokość zadania dalszego armii może wynosić 150-200 km.

f/ Zadania frontu i armii w warunkach specjalnych

W operacji zaczepnej na nadmorskim kierunku do treści zadań frontu i armii dodatkowo będzie należeć: rozbicie nadmorskiego zgrupowania nieprzyjaciela, opanowanie wysp, cieśnin, portów wojennych i innych ważniejszych obiektów oraz organizacja obrony przeciwdesantowej wybrzeża w miarę jego opanowywania i przesuwania się wojsk w głąb terytorium nieprzyjaciela.

Treścią zadań frontu i armii w czasie natarcia w górach dodatkowo będzie rozbicie poszczególnych zgrupowań nieprzyjaciela na kierunkach wyprowadzających do głównych węzłów komunikacyjnych, przełęczy, przejść górskich i innych ważnych obiektów przeciwnika, opanowanie których umożliwia wyjście wojsk w doliny i szerokie równiny.

4. Rozmach operacji zaczepnej frontu /armii/

Głównymi wskaźnikami rozmachu operacji zaczepnej frontu /armii/ są:

- głębokość operacji;
- szerokość pasa działania;
- średnie tempo działań;
- czas trwania operacji.

Zakładając średnie warunki działań na przewidywanym kierunku strategicznym oraz omówiony wyżej skład bojowy frontu i jego zadania, rozmach operacji frontowej i armijnej może charakteryzować się następującymi wskaźnikami:

Wyszczególnienie	F r o n t		A r m i a	
	z użyciem br. jądrowej	bez użycia br. jądrowej	z użyciem br. jądrowej	bez użycia br. jądrowej
Głębokość operacji	600-800 km	600-800 km	250-350 km	250-350 km
Szerokość pasa działania	250-300 i więcej km	250-300 i więcej km	80-100 km	80-100 km
Średnie tempo	60-80 km/dobę	30-50 km/dobę	60-80 km/dobę	30-50 km/dobę
Czas trwania operacji	7-12 dni	15-25 dni	4-5 dni	8-12 dni

Przedstawione wskaźniki rozmachu operacji zaczepnej frontu odnoszą się do działań w warunkach stosowania broni masowego rażenia i bez jej użycia.

Na operację zaczepną frontowi przydziela się średnio ok. 250-350 ładunków jądrowych, wychodząc z ilości obiektów przeciwnika przewidzianych do obezwładnienia w pasie frontu jego środkami, ilości wyrzutni raketowych i samolotów-nosicieli broni jądrowej, jakimi front dysponuje oraz planowanych do wykonania jądrowych uderzeń strategicznych na korzyść frontu.

II. PRZYGOTOWANIE OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU

Główne zadanie przygotowania operacji zaczepnej polega na tym, aby jeszcze przed rozpoczęciem działań wojennych przewidzieć i zrealizować wszystkie przedsięwzięcia, które zapewniłyby wykonanie z powodzeniem zadań frontu w dowolnych warunkach rozpoczęcia wojny, a przede wszystkim wykonanie niespodziewanego uderzenia na przeciwnika z jednoczesnym zabezpieczeniem się przed uderzeniem z jego strony.

Do głównych elementów przygotowania operacji zaczepnej zaliczyć należy:

- podjęcie decyzji i opracowanie planu operacji;
- postawienie zadań wojskom i przygotowanie ich do działań bojowych w różnych warunkach początkowego okresu wojny;
- rozbudowa i przygotowanie rejonów wyjściowych pod względem inżynieryjnym;
- zgromadzenie i rozśrodkowanie zapasów materiałowo-technicznego zabezpieczenia;
- organizacja i przeprowadzenie pracy partyjno-politycznej wśród wojsk;
- organizacja i realizacja wszystkich rodzajów zabezpieczenia operacyjnego oraz dowodzenia wojskami;
- utrzymanie stanu wysokiej gotowości bojowej wojsk do wykonania postawionych zadań.

Podstawą do realizacji wszystkich przedsięwzięć wchodzących w zakres przygotowania i prowadzenia operacji stanowi decyzja dowódcy frontu.

Przed podjęciem decyzji dowódca frontu winien:

- wyjaśnić zadanie, na które składa się właściwe zrozumienie celu i zadań operacji, miejsca i roli frontu, zadań sąsiednich frontów i związków operacyjnych innych rodzajów sił zbrojnych oraz warunków współdziałania z nimi;
- dokonać oceny: położenia nieprzyjaciela, wojsk własnych i sąsiadów; warunków terenowych; sytuacji skażeń radioaktywnych, chemicznych i bakteriologicznych; struktury społeczno-klasowej ludności i warunków ekonomicznych rejonu działań oraz warunków meteorologicznych i pory roku.

Decyzja dowódcy frontu jako podstawowy element przygotowania i prowadzenia operacji składa się z:

- zamiaru operacji i wynikających z niego zadań odnośnie obiektów i sposobu wykorzystania broni jądrowej;
- zadań dla armii ogólnowojskowych i pancernych;
- zadań dla wojsk raketowych i artylerii;
- zadań dla armii lotniczej;
- zadań dla desantów;
- zadania dla wojsk OPL frontu i odwodów.

Ponadto w decyzji określa się główne zagadnienia organizacji współdziałania, zabezpieczenia operacji i dowodzenia wojskami.

Podstawę zamiaru operacji stanowi określenie głównego zgrupowania nieprzyjaciela, sposobów jego rozbicia, kierunków uderzeń /głównego i pomocniczych/ i ugrupowania operacyjnego.

1. Planowanie operacji zaczepnej frontu

Ważnym problemem przygotowania operacji jest jej planowanie, którego istota polega na tym, aby - zgodnie z zamiarem i decyzją dowódcy frontu - wybrać uzasadniony, optymalny w konkretnych warunkach położenia operacyjnego, wariant użycia posiadanych sił i środków dla wykonania postawionych zadań i osiągnięcia celu operacji.

Operację zaczepną frontu planuje się według zadań. Najbardziej szczegółowo i dokładnie planuje się użycie sił i środków w celu:

- wykonania pierwszego uderzenia jądrowego;
- odparcia lub udaremnienia wykonania ewentualnego uderzenia uprzedzającego nieprzyjaciela;
- osłony rozwijania operacyjnego wojsk;
- prowadzenia działań w pierwszym dniu, a w miarę możliwości także w drugim, a niekiedy nawet trzecim dniu operacji;
- obrony wojsk przed środkami masowego rażenia.

Na dalsze dni zadania planuje się w sposób bardziej ogólny, nie określa się zadań na poszczególne dni, a jedynie wskazując ostateczny cel operacji i ogólne ugrupowanie wojsk po jego osiągnięciu

Prace przygotowawcze do planowania frontowej operacji zaczepnej obejmują:

- ocenę sił przeciwnika z uwzględnieniem dyslokacji, struktury organizacyjnej oraz składu bojowego jego wojsk, jak również aktualnej koncepcji i sposobów prowadzenia działań;

- ocenę wojsk frontu z punktu widzenia pokojowej dyslokacji i możliwości operacyjnego rozwinięcia ze szczególnym uwzględnieniem przedsięwzięć organizacyjno-mobilizacyjnych i przegrupowania do rejonów wyjściowych, lub wprost z marszu do rubieży starcia;

- ocenę sił i zadań tych wojsk sojuszniczych, których działanie po wybuchu konfliktu będzie mieć wpływ na wykonanie zadania przez front;

- ocenę sposobów kierowania wojskami podczas przegrupowania oraz terminy i rejonny przejmowania dowodzenia przez dowództwo i sztab frontu;

- analizę warunków wojskowo-geograficznych obszaru przegrupowania i prowadzenia operacji ze szczególnym uwzględnieniem operacyjnego przygotowania terenu przeciwnika;

- analizę warunków wojskowo-demograficznych przewidywanego obszaru prowadzenia operacji;

- analizę zasobów gospodarczych, a na ich bazie sposób materiałowo-technicznego zabezpieczenia wojsk frontu w okresie operacyjnego rozwinięcia i prowadzenia operacji.

W rezultacie szczegółowej analizy powyższych zagadnień powinny być opracowane następujące, zasadnicze dokumenty:

a/ Dokumenty ogólne:

- plan operacji zaczepnej frontu;
- plan pierwszego uderzenia jądrowego;
- plan przegrupowania, rozwinięcia i zabezpieczenia bojowego wojsk frontu;
- plan operacji desantowej.

b/ Plany wykorzystania rodzajów wojsk

- plan wykorzystania wojsk raketowych i artylerii;
- plan działania armii lotniczej;
- plan działania wojsk obrony przeciwlotniczej.

c/ Plany zabezpieczenia bojowego

- plan rozpoznania;
- plan maskowania operacyjnego;
- plan ochrony wojsk i likwidacji skutków broni masowego rażenia;
- plan zabezpieczenia inżynieryjnego;
- plan zabezpieczenia chemicznego;
- plan przeciwdziałania radioelektronicznego;
- plan zabezpieczenia materiałowo-technicznego.

d/ Organizacja dowodzenia i łączności

- plan przygotowania, rozwinięcia i przesunięcia stanowisk dowodzenia;
- plan łączności;
- plan pracy politycznej;
- plan organizacji administracji wojskowej na opanowanym terytorium.

Czas nie pozwala mi omówić treści wszystkich dokumentów i dlatego zatrzymam się tylko na głównych. Z treścią pozostałych dokumentów Obywatele oficerowie zapoznacie się na wykładach odnośnie wykorzystania rodzajów wojsk i służb we frontowej operacji zaczepnej.

1/ Plan operacji zaczepnej frontu opracowuje się graficznie na mapie z legendą. Część graficzna obejmuje:

- ugrupowanie sił przeciwnika oraz prawdopodobny charakter ich działań /rubieże, kierunki uderzeń z określeniem przewidywanych sił, przypuszczalne rejony wysadzenia desantów morskich i powietrznych oraz kierunki ich działania/, przewidywany sposób wykorzystania broni jądrowej, lotnictwa oraz marynarki wojennej;

- granice pasa działań frontu;

- ugrupowanie operacyjne wojsk frontu w rejonach wyjściowych z dokładnością do dywizji i samodzielnych oddziałów frontu włącznie;

- zadania sąsiadów oraz sposób współdziałania z nim;

- zadanie bliższe i dalsze frontu z uwzględnieniem głębokości, czasu trwania, średniego tempa natarcia oraz głównego i pomocniczych kierunków uderzeń;

- użycie środków masowego rażenia podczas realizacji zadania bliższego i dalszego, w tym i uderzenia strategiczne wykonywane w pasie frontu;

- zadania armii pierwszego rzutu operacyjnego /bliższe, dalsze, kierunek głównego i pomocniczego uderzenia, współdziałanie z sąsiadami, linie rozgraniczenia, ugrupowanie operacyjne oraz punkty dowodzenia/;

- zadania lotnictwa i współdziałających sił morskich;

- zadanie armii drugiego rzutu operacyjnego, zasadnicze i pośrednie rejony ześrodkowania, drogi marszu, rubieże i terminy wejścia do bitwy, kierunki działań oraz rubieże zadań;

- zasadnicze i pośrednie rejony ześrodkowania odwodowych związków taktycznych frontu i drogi ich przemarszu;

- rozmieszczenie w pasie frontu związków /elementy ugrupowania/ wyższego przełożonego i ich zadania na korzyść frontu;

- rejony, terminy i skład związków przewidzianych do desantów powietrznych oraz sposób zabezpieczenia ich działania i współdziałanie z wojskami działającymi na ich spotkanie;

- rejon i sposób przeprowadzenia morskich działań desantowych /skład, rejony wyjściowe, rejony i terminy załadowania oraz lądowania, kierunek działania, formy współdziałania z wojskami działającymi wzdłuż wybrzeża, przedsięwzięcia zabezpieczenia/;

- organizację obrony przeciwlotniczej wojsk frontu na cały okres operacji;

- rejony ześrodkowania odwodów specjalnych frontu, przewidywane kolejne ich rejony ześrodkowań oraz rubieże rozwinięcia;

- rejony rozmieszczenia zasadniczych urządzeń tyłowych frontu i sposób materiałowego zabezpieczenia wojsk frontu;

- rejony planowanych przesunięć punktów dowodzenia frontu na całą głębokość operacji, a armii - na zadanie bliższe frontu.

L e g e n d a do planu operacji winna zawierać:

a/ Ocenę nieprzyjaciela i przypuszczalnego charakteru jego działań.

- b/ Cel i zamiar operacji;
- c/ Podstawowe wskaźniki rozmachu operacji;
- d/ Skład bojowy frontu.
- e/ Podział sił i środków.
- f/ Stan i dowóz amunicji jądrowej i chemicznej oraz jej podział według zadań operacji i związków operacyjnych, ze szczegółowym rozliczeniem pierwszego uderzenia jądrowego;
- g/ Podział limitu lotnictwa według zadań i dni operacji;
- h/ Stosunek sił i środków w całym pasie frontu oraz na poszczególnych kierunkach i rubieżach.
- i/ Zapewnienie bezpieczeństwa własnych wojsk przy wykonywaniu uderzeń jądrowych.
- j/ Stan techniczny czołgów i transporterów opancerzonych przed rozpoczęciem operacji.
- k/ Stan i dowóz środków materiałowo-technicznego zabezpieczenia;
- l/ Sygnały dowodzenia.

2/ Plan pierwszego uderzenia jądrowego

W przygotowaniu operacji zaczepnej frontu szczególne miejsce w pracy dowódcy i sztabu zajmuje planowanie użycia broni jądrowej. O sposobie jej użycia decyduje dowódca frontu osobiście.

Plan pierwszego uderzenia jądrowego opracowuje się bardzo szczegółowo. Winien on uwzględniać wykonanie pierwszego uderzenia w trzech wariantach, a mianowicie:

- wykonanie pierwszego uderzenia jądrowego na wojska nieprzyjaciela w miejscach dyslokacji;
- wykonanie pierwszego uderzenia jądrowego na wojska w momencie wyjścia i rozwijania się do działań;
- wykonanie pierwszego uderzenia jądrowego w toku trwania operacji zaczepnej, która rozpoczęła się w warunkach wojny konwencjonalnej.

We wszystkich tych wypadkach plan pierwszego uderzenia jądrowego winien zawierać:

- ponumerowane obiekty nieprzyjaciela do obezwładnienia bronią jądrową;
- rozmieszczenie i zasięg własnych środków przenoszenia broni jądrowej i chemicznej;
- przydział amunicji jądrowej i chemicznej dla poszczególnych środków;
- zadania dla frontowych, armijnych i dywizyjnych środków przenoszenia broni jądrowej i chemicznej ze wskazaniem konkretnych celów uderzeń dla każdego środka, ilości uderzeń, mocy ładunku i rodzaju wybuchu;
- układ pierwszego uderzenia jądrowego;
- rubież od której uderzenia wykonują strategiczne środki jądrowe i lotnictwo dalekiego zasięgu;
- obiekty obezwładniane bronią jądrową przez marynarkę wojenną, w wypadku prowadzenia operacji zaczepnej na kierunku nadmorskim;
- sygnały dowodzenia.

3/ Plan przegrupowania, rozwinięcia i zabezpieczenia bojowego wojsk frontu obejmuje:

- sposób postawienia w stan gotowości rozwiniętych związków taktycznych i oddziałów oraz terminy osiągnięcia tej gotowości w rejonach alarmowych;
- sposób przeprowadzenia mobilizacji w związkach i oddziałach skadrowanych i osiągnięcia przez nie gotowości;
- przesunięcie wojsk frontu z rejonów alarmowych do rejonów wyjściowych lub rubieży starcia wraz ze szczegółowymi kalkulacjami przemarszu, przydziału pasów i dróg przegrupowania, rejonów odpoczynków;
- organizację i sposób osłony wojsk frontu i obiektów komunikacyjnych przed uderzeniami nieprzyjaciela z powietrza;
- organizację kontroli przegrupowania i regulacji ruchu;
- wykorzystanie rodzajów wojsk i sił zbrojnych w zabezpieczeniu przegrupowania;

- sposób kierowania wojskami podczas przegrupowania;
- sposób zabezpieczenia przegrupowania pod względem inżynieryjnym i komunikacyjnym;
- zabezpieczenie materiałowo-techniczne przegrupowania.

W planie tym musi być szczegółowo przedstawiona inżynieryjna rozbudowa rejonów wyjściowo-obronnych, sposób ich zajęcia oraz organizacja obrony w celu odparcia ewentualnego wtargnięcia nieprzyjaciela w głąb naszego terytorium. Do osłony granic wydziela się z każdej dywizji pierwszego rzutu armii oddziały wydzielone w sile do wzmocnionego pułku. Dywizje pierwszego rzutu armii rozmieszcza się 20-40 km, a drugiego rzutu 60-80 km od granicy. Głębokość pasa dywizji drugiego rzutu armii wynosi 10-12 km.

4. Krótko omówię jeszcze dyrektywę operacyjną frontu, która stanowi zasadniczy dokument organizacji działań i dowodzenia wojskami. Przekazuje się ją podległym sztabom w formie wyciągów - podając w nich tylko te dane, które są rzeczywiście niezbędne podległym dowódcom do zrozumienia zadania, podjęcia decyzji, zorganizowania współdziałania i przygotowania wojsk do działań.

Nie podaje się w niej czasu użycia broni jądrowej i rozpoczęcia operacji; dane te podaje się w odpowiednim czasie dowódcom osobiście, przez oficerów kierunkowych lub szyfrem. Dyrektywę operacyjną podpisuje dowódca i szef sztabu. Układ dyrektywy operacyjnej zazwyczaj jest następujący:

W punkcie pierwszym dyrektywy podaje się wnioski z oceny sił, ugrupowania i przewidywanego charakteru działań nieprzyjaciela, a mianowicie:

- związki operacyjne znajdujące się lub rozwijane w pasie natarcia frontu;
- ilość posiadanych wyrzutni rakietowych, dział atomowych i samolotów /w tym nosicieli broni jądrowej/;
- możliwości, /ilość i moc/ wykonania uderzeń jądrowych na wojska frontu;
- ilość dywizji /w tym pancernych/;
- skład i ugrupowanie sił morskich;

- kierunek głównego i innych kierunków uderzeń oraz siła i skład zgrupowań uderzeniowych na tych kierunkach;
- przypuszczalny czas przejścia nieprzyjaciela do działań.

W punkcie drugim dyrektywy podaje się informacyjnie jakie zadania wykonują strategiczne wojska raketowe, lotnictwo dalekiego zasięgu i wojska OPK na korzyść frontu oraz zadania sąsiadów, a w tym:

- ilość uderzeń jądrowych, ich moc w MGT i obiekty /od jakiej rubieży/ będą obezwładnione w pierwszym uderzeniu jądrowym;
- osłona wojsk przez wojska OPK w czasie przegrupowania rozwijania się i zajmowania rejonów wyjściowych;
- sąsiedzi na prawo i lewo, ich zadania, kierunki głównego uderzenia, zagadnienia współdziałania i linie rozgraniczenia z nimi.

Punkt trzeci dyrektywy zawiera zadanie frontu, kierunek głównego uderzenia i sposób jego wykonania, ilość przydzielonej amunicji jądrowej i chemicznej, ilość wylotów AL i dywizji lotnictwa dalekiego zasięgu w czasie frontowej operacji zaczepnej oraz zamiar dowódcy frontu do przeprowadzenia operacji zaczepnej.

W punkcie czwartym dyrektywy podaje się kolejno zadania dla wojsk frontu i elementów ugrupowania operacyjnego.

Armiom pierwszego rzutu:

- skład armii i środki wzmocnienia;
- zadania do wykonania w pierwszym uderzeniu jądrowym /ilość i moc raketowych ładunków jądrowych i obiekty do zniszczenia/;
- zadania bliższe, kierunek głównego uderzenia; elementy współdziałania z sąsiadami i czas opanowania ważnych rubieży, rejonów i obiektów, a w tym szczegółowe zadanie na pierwszy dzień operacji;
- zadanie dalsze i sposób jego wykonania;

- zadanie odnośnie organizacji obrony przeciwdesantowej wybrzeża morskiego /o ile armia działa na kierunku nadmorskim/
- przydział amunicji jądrowej i chemicznej oraz limit lotnictwa na operację zaczepną;
- miejsce rozmieszczenia SD i oś jego przesunięcia;
- linię rozgraniczenia na lewo.

Armii drugiego rzutu:

- skład i środki wzmocnienia;
- pas przegrupowania;
- rubieże i czas wejścia do bitwy;
- zadania i sposób ich wykonania;
- przydział amunicji jądrowej i chemicznej oraz limitu lotnictwa z chwilą wejścia do bitwy;
- SD armii i oś przesunięcia.

Operacyjnemu desantowi powietrznemu /morskiemu/:

- rejon i czas ześrodkowania;
- gotowość /dzień operacji/, rejon zasadniczy i zapas desantowania;
- zadania do wykonania;
- przydział sił i środków dla zabezpieczenia operacji desantowej;

Wojskom raketowym frontu:

- zadania frontowej brygady rakiet operacyjno-taktycznych w pierwszym uderzeniu jądrowym;
- zadania w czasie wykonywania zadania bliższego frontu;
- zadania do zabezpieczenia powietrznej /morskiej/ operacji desantowej oraz do wzbronięcia desantów nieprzyjaciela;
- zadania w czasie wykonania zadania dalszego frontu;
- rejon wyjściowy.

Armii lotniczej:

- zadania lotnictwa bombowego i myśliwsko-szturmowego w pierwszym uderzeniu jądrowym /ilość i moc ładunków jądrowych, rodzaj wybuchu i obiekty do porażenia/;
- zadania w zakresie osłony wojsk frontu w okresie przygotowawczym i w czasie prowadzenia operacji;

- określenie limitu i zadań na wsparcie jądrowe i środkami konwencjonalnymi w czasie wykonywania zadania bliższego frontu /ilość i moc ładunków, cele do zniszczenia/;

- zadania na rozpoznania;

- określenie limitu i zadań na wsparcie jądrowe i środkami konwencjonalnymi w czasie wykonywania zadania dalszego frontu /ilość i moc ładunków jądrowych i cele do porażenia/;

- określenie limitu i zadań na wsparcie jądrowe i środkami konwencjonalnymi operacji desantowej i wprowadzenia do bitwy drugiego rzutu frontu /ilość i moc ładunków jądrowych i cele do porażenia/.

Wojskom obrony przeciwlotniczej:

- skład i zadania w zakresie osłony wojsk frontu i obiektów od uderzeń środkami napadu powietrznego w okresie przygotowawczym;

- główny wysiłek sił i środków OPL i zadania w czasie wykonywania zadania bliższego i dalszego frontu;

- zadania w zakresie osłony wojsk raketowych, lotnisk, przepraw i obiektów tyłowych.

Odwodom frontu:

- skład, rejony ześrodkowania, kierunki przegrupowywania się i zadania /zgodnie z ich przeznaczeniem/.

W punkcie piątym dyrektywy wyznacza się gotowość wojsk do działań.

W punkcie szóstym podaje się miejsce i czas rozwinięcia SD, WSD i KSD frontu oraz oś przesunięcia SD.

W punkcie siódmym ustala się czas przedstawiania meldunków /o gotowości wojsk, o uderzeniach jądrowych, o przejściu nieprzyjaciela do natarcia, meldunków sytuacyjnych itp./

W punkcie ósmym wyznacza się zastępców dowódcy frontu.

Podstawą do planowania operacji jest dyrektywa naczelnego dowództwa, w oparciu o którą uzupełnia się i koryguje plan operacji frontu opracowany jeszcze w czasie pokoju, przez ściśle określony zespół oficerów. Niemniej należy liczyć się z możliwością znacznych zmian, które należy wprowadzić do planu operacji, a które to zmiany wynikną z konkretnego położenia operacyjnego, powstałego przed lub po wybuchu konfliktu zbrojnego.

Dodać wypada, iż wszystkie przedsięwzięcia związane z przygotowaniem a zwłaszcza planowaniem operacji należy wykonywać z zachowaniem absolutnej tajemnicy.

2. Organizacja dowodzenia i współdziałania

a/ Organizacja dowodzenia

Przejęcie dowodzenia wojskami przez dowództwo i sztab frontu może nastąpić w pierwszym - drugim dniu od chwili ogłoszenia dla wojsk stanu pełnej gotowości bojowej. Czas ten jest niezbędny dowództwu frontu do osiągnięcia gotowości, zajęcia polowego stanowiska dowodzenia i realizacji innych przedsięwzięć związanych z przyjęciem dowodzenia. Wojska frontu będą się w tym czasie znajdować częściowo w rejonach alarmowych a częściowo w trakcie przegrupowania.

Dowodzenie wojskami frontu wymaga przygotowania odpowiedniej ilości punktów dowodzenia, ustalenia sposobu organizacji i utrzymania łączności, określenia przedsięwzięć zapewniających przejęcie dowodzenia wojskami w wypadku zniszczenia jednego z punktów dowodzenia oraz zapewnienia warunków maskowania, obrony i ochrony, a także ukrycia zorganizowanych punktów dowodzenia.

Na szczeblu frontu w systemie dowodzenia organizuje się:

- stanowisko dowodzenia /SD/, które jest głównym punktem dowodzenia: Powinno ono zapewnić dogodne warunki do kierowania działaniami wojsk pierwszego rzutu operacyjnego, nieprzerwane dowodzenie wojskami raketowymi, drugim rzutem operacyjnym, odwodami oraz niezawodną łączność z przełożonym i sąsiadami. Rozwija się go 60-70 km od rubieży wojsk walczących na obszarze ok. 40-50 km². Czas rozwijania łącznie z nawiązaniem łączności zewnętrznej wynosi ok. 12 godzin;

- wysunięte stanowisko dowodzenia /WSD/ organizuje się w celu zbliżenia zasadniczych organów dowodzenia do wojsk. Ma ono charakter pomocniczego stanowiska dowodzenia i jest wykorzystywane w tych wypadkach, kiedy sytuacja wymaga szybkiego i bezpośredniego wpływu dowódcy na przebieg działań oraz podczas przenoszenia SD do nowego rejonu. WSD rozwija się na obszarze 8-10 km² w odległości 30-35 km od rubieży wojsk walczących, a czas jego rozwinięcia wynosi przeciętnie ok. 6 godzin;

- kwatremistrzowskie stanowisko dowodzenia /KSD/ jest przeznaczone do kierowania związkami, oddziałami i urządzeniami tyłowymi. Rozmieszcza się na nim sztab kwatermistrzostwa frontu, oddziały i służby kierujące zaopatrywaniem wojsk oraz organa sztabu frontu, rodzajów wojsk i służb nie biorące bezpośrednio udziału

w kierowaniu wojskami frontu. KSD rozwija się na obszarze 35-40km² w odległości 80-100 km od rubieży wojsk walczących /20-30 km od SD/. KSD powinno być zawsze gotowe do przyjęcia dowodzenia wojskami frontu w wypadku zniszczenia SD i WSD;

- pomocnicze stanowisko dowodzenia/PSD/ organizuje się np. w wypadku wyznaczenia grupy operacyjnej do kierowania działaniami desantowymi. Rozmieszcza się je w rejonie wyjściowym desantu. W zależności od potrzeb wynikających z położenia operacyjnego można organizować okresowo i inne PSD, np. dla kierowania odpieraniem przeciwwuderzenia nieprzyjaciela przez część sił frontu. Pomocnicze stanowiska dowodzenia organizuje się i rozmieszcza na zasadach WSD.

Wspomnieć należy o powietrznym elemencie dowodzenia /PED/ zbudowanym na śmigłowcu Mi-8, który występuje na szczeblu frontu i armii. PED zapewnia kierowanie wojskami frontu w szczególnych sytuacjach, np. w trakcie przelotu dowódcy frontu do określonego rejonu, w czasie przemieszczania SD lub WSD itp. Znajdujące się środki łączności umożliwiają różnorodną i wielokanałową łączność oraz wchodzenie do sieci dowodzenia SD i WSD frontu i armii.

Poszczególne punkty dowodzenia nie powinny zbytnio odrywać się od wojsk, aby nie komplikować dowódcy dowodzenia nimi. SD i WSD zmieniają się w zasadzie całością sił na przemian, raz na dwie doby. KSD zmienia swoje punkty dowodzenia również raz na dwie doby metodą dwóch rzutów, przy czym kolejny rzut nie może rozpocząć zmiany dopóty, dopóki pierwszy nie osiągnie gotowości w nowym rejonie.

Przejęcie każdego punktu dowodzenia do nowego rejonu poprzedzane jest wysłaniem w odpowiednim czasie grupy rekonesansowej w ustalonym składzie, która określa rozmieszczenie poszczególnych elementów punktów dowodzenia i ich wewnętrzną organizację w nowym rejonie.

b/ Organizacja współdziałania

Nieodłącznym elementem organizacji operacji frontowej jest dokładne ustalenie współdziałania między wszystkimi siłami i środkami zaangażowanymi w walce.

Istota organizacji współdziałania na szczeblu frontu polega na określeniu kolejności i sposobu użycia broni jądrowej oraz działań wojsk, jak również podziału zadań między rodzaje sił zbrojnych, związki operacyjne, rodzaje wojsk i służb z uwzględ.

nieniem ich charakteru i możliwości bojowych w poszczególnych okresach operacji.

Myślą przewodnią organizacji współdziałania jest skupienie w poszczególnych elementach ugrupowania operacyjnego na maksymalnym wykorzystaniu skutków działania własnej broni jądrowej.

Współdziałanie organizuje się według zadań, kierunków obiektów i czasu działań, przede wszystkim w celu zapewnienia wykonania zadań determinujących osiągnięcie celów operacji i korzyść związków zadania te realizujących. Najdokładniej organizuje się współdziałanie między siłami i środkami wykonującymi uderzenia jądrowe a wojskami wykorzystującymi skutki tych uderzeń.

Proces organizacji współdziałania rozpoczyna się z chwili otrzymania zadania od przełożonego i obejmuje wszystkie prace planistyczne i organizatorskie. Główne zagadnienia planowania w działaniach wojsk frontu w operacji zaczepnej wynikają z zamiaru operacyjnego, dyrektywy operacyjnej oraz zadań stawianych podle związkom. Ogólny zarys współdziałania zawarty jest w frontowym planie operacji zaczepnej.

Prace organizatorskie w zakresie współdziałania, ogólnie rzecz biorąc, obejmują:

- uzgodnienie uderzeń jądrowych frontu z uderzeniami jądrowymi szczebla strategicznego oraz sąsiadów, a także z ogniem konwencjonalnych środków rażenia;

- uzgodnienie działania związków operacyjnych, rodzajów sił zbrojnych, wojsk i służb co do celów, miejsca i czasu oraz sposobów ich wspólnego działania podczas wykonywania zadań w poszczególnych okresach operacji;

- organizację wzajemnego powiadamiania sztabów i wojsk o nieprzyjacielu oraz skażeniach promieniotwórczych i chemicznych;

- organizację łączności między współdziałającymi wojskami;

- ustalenie jednolitego systemu sygnałów współdziałania, wzajemnego rozpoznawania się i powiadamiania.

Potrzeby pola bitwy zmuszą zawsze zainteresowane strony do ciągłego uzupełniania i korygowania współdziałania. Wynika to z faktu, że w toku realizacji planu operacji mogą zajść znaczne zmiany spowodowane przeciwdziałaniem konkretnego przeciwnika.

We wszystkich wypadkach przy rozwiązywaniu problemów współdziałania należy brać pod uwagę sytuacje, które wymagałyby ingerencji sił /odwodów/ frontu lub pomocy sąsiada. Zakładając konkretne sytuacje dowódca frontu ustala problemy, jakie mogą z nich

wyniknąć, oraz cel, miejsce i czas działania poszczególnych elementów ugrupowania operacyjnego frontu.

Wytyczne współdziałania nie powinny być powtórzeniem założeń planu operacji albo zadań stawianych podwładnym. Sposób ich przekazania podwładnym zależy od ilości czasu oraz metody pracy dowódcy i sztabu frontu.

Naszym zdaniem, najsłuszniejszym rozwiązaniem z punktu widzenia ekonomii czasu jest przekazywanie wytycznych współdziałania wraz z zadaniami bojowymi. Wytyczne współdziałania można również omówić po postawieniu zadań podwładnym dowódcom i podjęciu przez nich decyzji.

W toku operacji mogą powstać takie sytuacje, że wydane uprzednio wytyczne dowódcy do współdziałania nie znajdą pełnego zastosowania. Dlatego zarówno oficerowie sztabu frontu, jak i podwładni dowódcy, powinni przy rozstrzyganiu konkretnych problemów współdziałania opierać^{sie} na dokładnej znajomości zamiaru i decyzji przełożonego.

III. PROWADZENIE FRONTOWEJ OPERACJI ZACZEPNEJ

1. Z użyciem broni jądrowej

Warunki rozpoczęcia operacji zaczepnej przez wojska frontu mogą być różne i będą zależały od położenia operacyjnego stron i sposobu wejścia frontu do bitwy. Sposobów /wariantów/ wejścia wojsk frontu do bitwy może być wiele, zastanowimy się nad trzema podstawowymi spośród nich:

a/ gdy wojska sojusznicze prowadzą pomyślne działania zaczepne a wojska frontu wchodzi do bitwy w celu rozwinięcia powodzenia;

b/ gdy wojska sojusznicze zostały zmuszone na określony czas do prowadzenia działań obronnych, a front otrzymał zadanie przejścia z określonej rubieży do przeciwnatarcia;

c/ gdy front, po zajęciu pod osłoną części wojsk sojuszniczych rejonu wyjściowego do operacji w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem, przechodzi wspólnie z sąsiadami do natarcia w ramach strategicznej operacji zaczepnej.

Celem moim nie jest szczegółowe omawianie wariantów /sposobów/ wprowadzania wojsk frontu do bitwy i dlatego przedstawię dalej tylko ogólny przebieg operacji. Materiały traktujące szczegółowiej powyższe zagadnienia znajdują się w naszej literaturze fachowo-wojskowej.

Operację zaczepną rozpoczyna się od wykonania pierwszego uderzenia jądrowego, w wyniku którego przeciwnikowi powinny być zadane takie straty na całym teatrze działań wojennych, które w efekcie stworzą warunki do prowadzenia zdecydowanych działań przez zgrupowania uderzeniowe, rozgromienia pozostałych jego sił i osiągnięcia celów operacji.

Pierwsze uderzenie jądrowe powinno być zgrane i wykonane jednocześnie z jądrowym uderzeniem strategicznym, lub bezpośrednio po nim, co daje pewność o bezwładnieniu i zniszczeniu nieprzyjaciela zaskoczenia na całej głębokości jego ugrupowania.

Sposoby prowadzenia operacji mogą być różne, lecz istota ich będzie polegać zawsze na zgraniu uderzeń jądrowych, wykonywanych przez wojska raketowe i lotnictwo z działaniem ugrupowań uderzeniowych wojsk pancernych i zmechanizowanych we współdziałaniu z desantami, w celu rozbicia zasadniczych elementów ugrupowania przeciwnika, a następnie rozgromienia pozostałych jego sił, w możliwie krótkim czasie i przy najmniejszych stratach własnych.

Zatem zasadniczym sposobem będzie wykonanie niespodziewanych zmasowanych uderzeń jądrowych i zdecydowane natarcie wojsk na krótszych kierunkach, wyprowadzających w rejon, których opanowanie zadecyduje o wykonaniu zadań operacji /z obejściem stref skażeń i zniszczeń/, lub natarcie na zbieżnych kierunkach, w celu okrążenia i zniszczenia zgrupowań przeciwnika, z jednoczesnym rozwinięciem natarcia w głąb. Na kierunku nadmorskim, przy współdziałaniu z desantem morskim, lub desantem kombinowanym, wojska frontu powinny zmierzać do odcięcia przeciwnika od morza, lub od jego sił głównych, z jednoczesnym przyparciem go do morza i zniszczenia.

Możliwe zawsze są różnorodne kombinacje tych sposobów. Sposoby te wynikać będą z konkretnego położenia operacyjnego wojsk frontu i przeciwnika oraz rozwoju działań. Należy mieć jednak na uwadze, że we współczesnych warunkach rozgromienie dużych zgrupowań przeciwnika jest możliwe wyłącznie bronią jądrową. W niektórych wypadkach zgrupowania nieprzyjaciela mogą być rażone tylko bronią chemiczną, w połączeniu z obezwładnianiem ich środkami konwencjonalnymi i zdecydowanym działaniem zgrupowań uderzeniowych.

Rozpatrując ogólny charakter działań bojowych wojsk, należy przede wszystkim stwierdzić, że zdecydowane, dalekosiężne cele obu stron walczących w wojnie jądrowej determinują charakter współczesnych operacji zaczepnych, jako konfrontację sił prowadzoną od samego początku z maksymalnym napięciem, zawziętością i ma-

newrowością. Każda ze stron będzie starała się szybko i najlepiej wykorzystać skutki swych uderzeń jądrowych dla wykonania zadań i osiągnięcia celów wojny w najkrótszym czasie.

Działania bojowe będą odznaczały^{sie} szybkim przebiegiem, zaskakującymi i gwałtownymi zmianami sytuacji, a dążenie stron do najlepszego wykorzystania skutków własnych uderzeń jądrowych spowoduje głębokie, wzajemne przenikanie i tworzenie izolowanych rejonów działań bojowych, jak również głębokich wyłomów i luk w ugrupowaniu operacyjnym wojsk. Taka sytuacja wywoła konieczność zastosowania najróżnorodniejszych rodzajów i sposobów działań bojowych, które w zasadzie będą prowadzone bez ciągłości frontu, na poszczególnych kierunkach, w różnym tempie i o zmiennym natężeniu.

W celu rozgromienia czy też dokończenia rozgromienia przeciwnika i opanowania jego terytorium, wojska frontu będą często prowadzić bitwy i boje spotkaniowe, pokonywać obronę, ścigać i niszczyć cofające się zgrupowania, okrążać i rozбивać przeciwnika oraz udaremniać jego przeciwuderzenia i gromić przeciwuderzające siły.

Wojska frontu będą musiały pokonywać różne zapory i strefy skażeń, forsować przeszkody wodne oraz opanowywać duże miejscowości, jak również ważne ośrodki polityczno-administracyjne i gospodarcze. Możliwa jest sytuacja, że - w toku operacji zaczepnej - front częścią sił, na niektórych kierunkach, zmuszony zostanie do działań obronnych. Nie należy jednak wykluczać konieczności przejścia okresowo do działań obronnych całością sił frontu, w całym pasie jego działania. Sytuacja taka jest możliwa i zarazem wielce skomplikowana. Pouczającym tego przykładem był przebieg ćwiczenia szkieletowego, prowadzonego przez Ministra Obrony Narodowej pk. "LATO-70", w czerwcu br.

W zależności od stopnia porażenia przeciwnika uderzeniami strategicznych i frontowych środków jądrowych, zdolności bojowej wojsk frontu i kształtującego się stosunku sił - różne będą warunki rozgromienia nieprzyjaciela. Jeśli oddziaływanie na przeciwnika będzie tak silne, że pozostaną w jego strefie nadgranicznej jedynie pozbawione siły bojowej, odosobnione, rozdrobnione zgrupowania, to wojska frontu będą parły naprzód w szybkim tempie w szykach przedbojowych, a nawet w kolumnach marszowych. Do rozbicia ocalałych sił przeciwnika wystarczy wtedy wydzielić część sił.

Jeśli na poszczególnych kierunkach, lub też w całym pasie frontu obie strony poniosą znaczne straty, ważne jest, aby uprzędzić nieprzyjaciela w wykonaniu ponownych uderzeń jądrowych na

ocalałe jego zgrupowania, przejść do działań zaczepnych związkami posiadającymi zdolność bojową, zlikwidować skutki uderzeń jądrowych i jak najszybciej wprowadzić do bitwy wojska, które odtworzyły gotowość bojową. Nie jest wykluczone, że poszczególne elementy ugrupowania frontu zupełnie utracą zdolność bojową i nieprzyjaciel przejdzie do działań zaczepnych ocalałymi siłami. W takiej sytuacji front będzie musiał wykonać powtórne uderzenie jądrowe na najbardziej groźne zgrupowania nieprzyjaciela, wprowadzić do bitwy odwody, a niekiedy - nawet siły i środki drugiego rzutu operacyjnego frontu. W niektórych wypadkach celowe będzie dokonanie zmian w podporządkowaniu w pasach działania poszczególnych armii.

Możliwa jest również i taka sytuacja, że na pewnych kierunkach nieprzyjaciel poniesie duże straty, a na innych - w strefie nadgranicznej - zachowa siły i środki zdolne do prowadzenia działań bojowych; wojska frontu zaś na poszczególnych kierunkach będą miały odczuwalne straty. W takim wypadku wojska frontu wykonują powtórne uderzenia jądrowe na ocalałe zgrupowania nieprzyjaciela i w ślad za nimi wdzierają się na jego terytorium. W toku rozwoju działań zaczepnych ważną rolę w ostatecznym rozbiciu przeciwnika przypadnie desantom powietrznym. Desanty te - różne co do składu - wysadzane w ślad za uderzeniami jądrowymi na jednym, lub stycznych kierunkach, mogą stworzyć specyficzny system natarcia z powietrza.

Zdecydowane i manewrowe działania wojsk w toku operacji zaczepnej, a także konieczność wykonywania coraz silniejszych uderzeń - wymagają wzmocnienia wojsk pierwszego rzutu operacyjnego odwodami ogólnowojskowymi frontu. Wystąpi to szczególnie podczas rozbijania przeciwuderzających i podchodzących do rejonu bitwy zgrupowań nieprzyjaciela, w wypadku przeniesienia głównego uderzenia na inny kierunek oraz w sytuacji, gdy wojska pierwszego rzutu operacyjnego poniosą duże straty od uderzeń jądrowych przeciwnika i wystąpi konieczność sformowania nowego zgrupowania uderzeniowego; niekiedy wzmocniony będzie pierwszy rzut tylko w celu poprawienia stosunku sił na określonym kierunku.

Armia drugiego rzutu operacyjnego frontu może być wprowadzona do bitwy w końcowym okresie wykonywania przez front zadania bliższego lub też rozpoczęcia wykonywania zadania dalszego, co oczywiście nie wyklucza konieczności użycia jej w pierwszych dniach operacji, w zależności od powstałej sytuacji w toku prowadzenia operacji zaczepnej.

Tak możnaby ująć ogólną charakterystykę przebiegu operacji zaczepnej frontu w warunkach obustronnego stosowania broni jądrowej.

2. Bez użycia broni jądrowej

Operacje zaczepne frontu bez użycia broni jądrowej prowadzi się zgodnie z zadaniami i celami operacji strategicznej na teatrze działań wojennych.

Na organizację i prowadzenie operacji zaczepnej będą wpływały przede wszystkim możliwości bojowe klasycznych środków rażenia wojsk frontu i współdziałających z nim związków operacyjnych i taktycznych innych rodzajów sił zbrojnych - szczególnie lotnictwa, z uwzględnieniem możliwości bojowych konwencjonalnych środków rażenia przeciwnika.

Podstawowymi środkami rażenia nieprzyjaciela w operacji zaczepnej są: lotnictwo, artyleria i czołgi. Szczególnie ważna rola przypadnie czołgom, które łączą w sobie wielką manewrowość, ogień, siłę uderzeniową oraz odporność na działanie broni przeciwnika.

Tak więc prowadzenie operacji zaczepnej będzie opierało się na ześrodkowanych oraz wzajemnie uzupełniających się uderzeniach lotnictwa i artylerii oraz pancernych i zmechanizowanych zgrupowań uderzeniowych na wybranych kierunkach - w celu rozcięcia zgrupowań nieprzyjaciela, rozczłonkowania ich, okrążenia a następnie zniszczenia częściami. Należy przewidywać, że nieprzyjaciela rozbijać się będzie kolejno wzdłuż frontu i w głębi tworząc jednocześnie wyłomy w jego ugrupowaniu dla wykonania manewru na skrzydła i tyły.

Uderzenia wykonywać należy siłami lotnictwa i zgrupowań uderzeniowych, w połączeniu z działaniami desantów powietrznych, zdecydowanie rozwijać natarcie w głąb, a także rozszerzać wyłomy w stronę skrzydeł, w celu okrążenia i rozbicia ważniejszych zgrupowań przeciwnika.

Tak więc w operacji zaczepnej bez użycia broni jądrowej można wykonywać czołowe uderzenia w najkrótszych kierunkach w cel rozczłonkowania zgrupowań nieprzyjaciela i uderzenia w zbieżnych kierunkach dla okrążenia i rozbicia jego sił. Na kierunku nadmorskim jednym ze sposobów prowadzenia operacji może być, przy współdziałaniu z desantem morskim, lub desantem kombinowanym, odcięcie zgrupowania nieprzyjaciela, przyciśnięcie go do morza a następnie zniszczenie. Możliwe jest zawsze stosowanie różnorodnych kombinacji tych sposobów.

Podstawowym warunkiem rozbicia zgrupowań nieprzyjaciela jest skuteczne porażenie ich uderzeniami lotnictwa i ogniem artylerii oraz zdecydowane natarcie wojsk pancernych i zmechanizowanych których działania bojowe powinny być bezpośrednio wspierane uderzeniami lotnictwa i ogniem artylerii. W niektórych wypadkach - w zależności od sytuacji - rozgromienie broniącego się nieprzyjaciela będzie wymagało ogniowego i lotniczego przygotowania, w innych natomiast okolicznościach, kiedy przeciwnik nie zdążył rozwinąć się do bitwy spotkaniowej lub też pośpiesznie przeszedł do obrony - wystczą uderzenia lotnictwa i nawały ogniowe artylerii na jego zgrupowania.

Lotnictwo i artyleria towarzyszą nacierającym zgrupowaniom uderzeniowym, wspierając ich działanie swoim uderzeniem i ogniem, na całą głębokość działań.

W celu stworzenia warunków do rozbicia nieprzyjaciela należy uzyskać nad nim odpowiednio wielką przewagę w siłach i środkach, co uzyskuje się tylko drogą koncentracji na wybranych kierunkach uderzeń, potrzebnej ilości sił i środków. Koncentracja dużej ilości sił i środków w warunkach zagrożenia użyciem broni jądrowej jest związana z dużym ryzykiem i można ją przeprowadzić jedynie na czas wykonywania zadań bojowych /nie dłużej jak 4-6 godzin/, po czym konieczne jest szybkie rozśrodkowanie zgrupowań uderzeniowych. Znaczące skupienie sił i środków można przeprowadzić wówczas, gdy nie ma żadnych oznak ze strony przeciwnika do użycia broni jądrowej.

Front, na kierunku swojego głównego uderzenia przełamuje obronę nieprzyjaciela na odcinku 40-50 km, a armia na odpowiednio - 12-16 km.

Podstawową jednostką kalkulacyjną jest dywizja, która może otrzymać pas natarcia szerokości do 20 km i przełamywać obronę nieprzyjaciela na odcinku do 4 km. Zadaniem bliższym dywizji pierwszego rzutu operacyjnego armii przy przełamywaniu przygotowanej obrony nieprzyjaciela będzie opanowanie pozycji odwodów brygadowych przeciwnika, na głębokości 10-15 km; zadaniem następnym - rozbicie odwodów dywizyjnych nieprzyjaciela a zadaniem dnia - rozwinięcie natarcia i opanowanie rubieży na głębokości 20-30 km

zapewniającej rozwijanie dalszych działań zaczepnych.

Przy przełamaniu doraźnie zorganizowanej obrony przeciwnika zadania dywizji będą odpowiednio głębsze i mogą wynosić: bliższe - 20-25 km; dnia do 50 km.

Po ogniowym przygotowaniu wojska zdecydowanie atakują przeciwnika, rozszerzają dokonany wylom w kierunku jednego lub obu skrzydeł i prowadzą działania w celu okrążenia nieprzyjaciela i rozbicia go częściami oraz stworzenia warunków do wyjścia na jego tyły i rozwinięcia natarcia w głąb.

Operację zaczepną, po pokonaniu oporu przeciwnika w strefie granicznej, rozwija się przez zdecydowane działania zaczepne silnych zgrupowań uderzeniowych w głąb ugrupowania nieprzyjaciela, zniszczenia - we współdziałaniu z operacyjnymi desantami powietrznymi - środków napadu jądrowego i obiektów o znaczeniu operacyjnym, a także przez obezwładnienie podchodzących do rejonu bitwy odwodów przeciwnika. Pomyślny rozwój operacji zależy w dużym stopniu od potęgowania w odpowiednim czasie wysiłków pierwszego rzutu operacyjnego frontu, drogą manewru na najważniejsze kierunki sił i środków z odwodu lub drugiego rzutu operacyjnego. Próby przeciwnika zatrzymania natarcia wojsk frontu na kolejnych rubieżach jego obrony powinny być udaremnione uderzeniami lotnictwa i ogniem artylerii, wysadzeniem desantów powietrznych i zdecydowanymi działaniami nacierających zgrupowań uderzeniowych.

W miarę pomyślnego rozwoju działań zaczepnych wojsk frontu, zwiększa się groźba użycia przez nieprzyjaciela broni jądrowej - szczególnie w sytuacji, kiedy utraci on ważniejsze operacyjno-strategiczne rubieże /rejon/ i będzie zagrożony rozbiciem jego zasadniczych zgrupowań sił i środków na teatrze działań wojennych. 1)
Dlatego też wojska frontu powinny być w pełnej gotowości do działań z użyciem broni jądrowej.

Przejście wojsk frontu do działań z użyciem broni jądrowej w toku operacji należy do najważniejszych i najbardziej złożonych zadań. 2)
Pomyślne wykonanie tych zadań zależy od organizacji i wykonania szeregu przedsięwzięć zapewniających stałą gotowość sił i środków do szybkiego i zorganizowanego przejścia do działań z użyciem broni masowego rażenia, a przede wszystkim - do wykonania w odpowiednim czasie, potężnego i niespodziewanego uderzenia jądrowego na wojska i obiekty nieprzyjaciela, z jednoczesnym zerwaniem jego przygotowań do takiego uderzenia.

Zatem podstawowym celem pierwszego uderzenia jądrowego frontu może być zerwanie przygotowań nieprzyjaciela do uderzeń

jądrowych, jak również zadanie takich strat jego środkom jądrowym i zasadniczym zgrupowaniom wojsk, że powstaną warunki do ostatecznego rozgromienia nieprzyjaciela.

Pierwsze uderzenie jądrowe frontu wykonywane w toku działań konwencjonalnych zasadniczo różni się od uderzenia jądrowego na początku wojny.

Różnice będą uzależnione od stanu i położenia obiektów uderzenia i gotowości własnych środków przenoszenia broni jądrowej oraz od warunków prowadzenia rozpoznania. Niezależnie od tego, siły i środki pierwszych rzutów operacyjnych obu stron będą już w pełni rozwinięte, znajdując się w bezpośredniej styczności ze sobą. Okoliczności te wymagają, aby pierwszym uderzeniem jądrowym frontu zniszczyć nie tylko operacyjno-taktyczne, lecz również taktyczne środki napadu jądrowego oraz zasadnicze siły wojsk pierwszego rzutu nieprzyjaciela.

Wykonanie pierwszego uderzenia jądrowego w toku operacji zaczepnej będzie przygotowywane w skomplikowanej, szybko zmieniającej się sytuacji, przy czym front nie zawsze będzie mógł sprecyzować cele dla wszystkich środków zaangażowanych do pierwszego uderzenia jądrowego. W związku z tym może zajść konieczność przekazania dowódcom armii i dywizji prawa wyboru obiektów uderzeń dla podległych im związków i oddziałów raketowych. Aby nie dopuścić do wykonania uderzenia jądrowego przez nieprzyjaciela wszystkimi jego środkami, pierwsze uderzenie jądrowe wykonuje się w momencie stwierdzenia pierwszych oznak przygotowań przeciwnika do ataku jądrowego.

Z chwilą użycia broni jądrowej zmieniają się, oczywiście sposoby działania wojsk frontu. Dowódca frontu musi szybko podjąć nową decyzję i postawić wojskom nowe zadania bojowe, zapewniające osiągnięcie celów operacji. Dalsze działanie wojsk frontu odbywa się w warunkach wojny prowadzonej z obustronnym użyciem broni jądrowej.

IV. UŻYCIE DESANTÓW W OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU

Działania desantowe na lądowych teatrach działań wojennych należą do najbardziej skomplikowanych form działań zaczepnych, wymagających między innymi wszechstronnego przygoto-

wania zarówno samych działań, jak i współdziałania, głównie w zakresie nawiązywania styczności bojowej desantów ze zgrupowaniami uderzeniowymi wojsk lądowych frontu.

Duża manewrowość wojsk desantowych pozawala na wykonanie niespodziewanych uderzeń w dowolnych rejonach, niekiedy trudno-dostępnych dla wojsk lądowych, albo możliwych do opanowania przez te wojska po długich walkach.

Do zasadniczych zadań wykonywanych przez operacyjne desanty powietrzne w operacji zaczepnej frontu należą:

- uchwycenie i utrzymanie do czasu podejścia wojsk lądowych przepław na dużych przeszkodach wodnych;
- uchwycenie ważnych punktów dowodzenia, składów, baz lotniczych i raketowych;
- wzbronienie wysadzenia desantu powietrznego przeciwnika;
- wzbronienie podejścia z głębi TDW odwodów operacyjnych nieprzyjaciela;
- udział w kombinowanych operacjach desantowych powietrzno-morskich;
- uchwycenie i utrzymanie wysp i cieśnin;
- uchwycenie i niszczenie ośrodków administracyjno-państwowych, środków napadu jądrowego, wzbronienie organizacji i uzupełniania wojsk;
- udział i pomoc nacierającym wojskom w pokonywaniu rejonów górskich, stref skażeń i zniszczeń;
- niszczenie wojsk przeciwnika w rejonach mobilizacji oraz dezorganizacja pracy jego tyłów;
- pomoc oddziałom partyzanckim.

Głębokość desantowania desantu operacyjnego wynosi 100-150 km bez użycia broni jądrowej i do 400-500 km z użyciem tej broni; natomiast desant taktyczny wysadza się na głębokości 30-50 km. Desant operacyjny może prowadzić samodzielne działania w czasie od 2-6 dób, w zależności od składu /1-3 dywizje/, a taktyczny - od kilku do kilkunastu godzin. Przygotowanie desantu operacyjnego wymaga około 2 dób a desantu taktycznego 8-12 godzin.

Do desantowania jednej DPD w jednym rejsie lotnictwa potrzeba około 350-500 samolotów typu AN-12, tj. 3-4 DLT, a do desantowania jednej DZ bez sprzętu ciężkiego - 2-3 DLT wykonujące dwa rejsy.

Szerokość pasa przelotu desantu może wynosić 50-100 km, a korytarz obezwładnienia środków OPL nieprzyjaciela - 300-400 km, najbardziej odpowiednia wysokość przelotu desantu wynosi 1000-1200 m.

Rejon wyjściowy desantu powinien zapewnić rozśrodkowanie oraz możliwość wyznaczenia dla każdej DLT po trzy lotniska zasadnicze i jedno-dwa zapasowe; powierzchnia jego może obejmować obszar 200x300 km.

Rejon desantowania może mieć wymiary 30-40x40-50 km i wyznacza się w nim 1-2 lotniska oraz 6 zrzutowisk. Czas zrzutu desantu, w zależności od jego składu i ugrupowania waha się w granicach od 20' do 1 godz. 20'.

Należy zwrócić uwagę na duże potrzeby materiałowe walcego desantu, i tak jedna DPD na każdą dobę działań potrzebuje około 300 ton zaopatrzenia, zważywszy że, jeden samolot AN-12 zabiera jednorazowo około 11 ton ładunku, to dla dowiezienia dobowego zaopatrzenia dla jednej DPD trzeba użyć około 28 samolotów, tj. ok. pułku lotnictwa transportowego.

Działania desantowe w oderwaniu od wojsk lądowych mogą być prowadzone, jak już mówiłem, tylko w określonym czasie, który zależy od składu i możliwości bojowych desantu, możliwości wsparcia go z zewnątrz i osłony przed przeciwdziałaniem nieprzyjaciela. Dlatego zawsze należy dążyć do jak najszybszego wyjścia wojsk lądowych frontu w rejon działania desantu by nie dopuścić do wyczerpania się jego możliwości bojowych, stworzyć jeden scalony rejon działań, po czym zluzować wojska desantu.

W celu zapewnienia powodzenia działań desantu po wylądowaniu siły wyznaczone do działania na spotkanie z desantem winny dążyć, nie wdając się w walkę z nieprzyjacielem - do jak najszybszego wyjścia w rejon desantu w celu utrzymania i rozszerzenia opanowanego przez nich rejonu oraz stworzenia warunków do dalszego rozwijania działań zaczepnych w głąb.

Widzimy, iż przygotowanie i przeprowadzenie działań desantowych jest zagadnieniem wielce złożonym, wymagającym dużej wiedzy i sprawności działania od dowództwa i sztabu frontu oraz wojsk uczestniczących i zabezpieczających takie działania.

V. WALKA RADIOELEKTRONICZNA W OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU

Walka radioelektroniczna jest nowym elementem w organizacji i prowadzeniu współczesnej operacji zaczepnej frontu.

Walka radioelektroniczna obejmuje:

1. Przeciwdziałanie radioelektroniczne, którego celem jest uniemożliwienie lub utrudnienie pracy systemów radioelektronicznych, dowodzenia wojskami i kierowania środkami rażenia przeciwnika. Przedsięwzięcia przeciwdziałania radioelektronicznego prowadzi się równoległe z niszczeniem środków radioelektronicznych przeciwnika za pomocą rakiet, lotnictwa, wojsk desantowych i grup specjalnych.

Do realizacji takiego zadania front powinien dysponować odpowiednimi siłami i środkami, np. :

- dwoma samodzielnymi batalionami radiowymi typu "F";
- samodzielnymi batalionami radiowymi typu "A"

/3-5 we froncie/;

- eskadrami śmigłowców /1-2 w AL/;

- batalionami zakłóceń radioelektronicznych

/2-3 we froncie/.

2. Zabezpieczenie własnych systemów radioelektronicznych dowodzenia wojskami i kierowania środkami rażenia przed

- 57 -

rozpoznaniem radioelektronicznym przeciwnika ma na celu utrudnić lub uniemożliwić przeciwnikowi zdobywanie informacji o zamiarach, ugrupowaniu i działaniach wojsk własnych możliwościach bojowych uzbrojenia i środkach radioelektronicznych.

Zabezpieczenie własnych systemów radioelektronicznych dowodzenia wojskami i kierowania środkami rażenia przed rozpoznaniem radioelektronicznym przeciwnika realizują rodzaje wojsk i służb posiadające środki radioelektroniczne, drogą przedsięwzięć organizacyjnych i technicznych, zgodni z planem maskowania operacyjnego.

2. Zabezpieczenie własnych systemów radioelektronicznych dowodzenia wojskami i kierowania środkami rażenia przed przeciwdziałaniem radioelektronicznym przeciwnika jest jednym z ważniejszych czynników zabezpieczenia ciągłości dowodzenia wojskami i kierowania środkami rażenia na polu walki.

3. Zabezpieczenie własnych środków radioelektronicznych przed wzajemnymi zakłóceniami /koordynacja elektromagnetyczna/ osiąga się przez stosowanie przedsięwzięć organizacyjno-technicznych, takich jak:

- podział częstotliwości roboczych;
- ograniczenie mocy promieniowania i czasu pracy środków radioelektronicznych;
- kontrola charakterystyk promieniowania środków radioelektronicznych.

W zagadnieniu tym podniosłem tylko problemy walki radioelektronicznej, gdyż szerzej o tym traktować będą specjalistyczne zajęcia oraz odnośne materiały fachowe.

Z a k o ń c z e n i e

W wykładzie scharakteryzowałem i poruszyłem tylko ważniejsze problemy przygotowania i prowadzenia operacji zaczepnej frontu w przewidywanych warunkach przyszłej wojny. Są to zasady prowadzenia operacji oparte na zebranych już i uogólnionych doświadczeniach szkolenia operacyjnego i praktyki pracy sztabów oraz teorii i praktyki szkoleniowej naszych potencjalnych przeciwników.

Pamiętać winniśmy, że w przyszłej wojnie rozstrzygająca rola w osiągnięciu celów operacji przypadnie w udziale wojskom rakietowym i lotnictwu, że w ślad za uderzeniami jądrowymi pancerne i zmechanizowane zgrupowania uderzeniowe będą ostatecznie gromiły pozostałe siły przeciwnika i opanowywały jego terytorium, że ważnym problemem jest zaskoczenie zmasowanym uderzeniem jądrowym oraz odporaność wojsk własnych na takie uderzenie a także umiejętność działania w warunkach stosowania broni masowego rażenia.

Materiały do pogłębienia wiedzy z zakresu organizacji i prowadzenia frontowej operacji zaczepnej można znaleźć w wydawnictwach fachowo-wojskowych oraz skryptach wydanych dla potrzeb kursu.

BIBLIOTEKA
KATEDRY
WYDZIAŁ

